

RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN

Sjálfvirkt umferðareftirlit

Stafrænar hraðamyndavélar 2013

Mars 2014

Helstu niðurstöður

- Á árinu 2013 skráðu stafrænar myndavélar 13.047 hraðakstursbrot, eða 30,9% færri brot en árið áður.
- 18 stafrænar hraðamyndavélar voru virkar á árinu 2013.
- Að meðaltali skráðu vélarnar 36 hraðakstursbrot á dag.
- Flest brot áttu sér stað í Hvalfjarðarsveit, eða 40,9%, á Suðurlandsvegi 17,9% og 16,5% í Hvalfjarðargöngum.
- Brot eru tíðust á sumrin, í júlí og ágúst, en þá voru þau 27% af heildarfjölda, áberandi breyting var á árinu 2013 en það er hversu stór hluti brota eiga sér stað á seinni hluta árs frá september fram í nóvember.
- Sá ökumaður sem ók hraðast samkvæmt skráningu hraðamyndavélar var á 166 km hraða á suðurleið fram hjá Fiskilæk í Hvalfjarðarsveit en þar er hámarkshraði 90 km/klst.
- Ökumenn keyra hlutfallslega hraðar um Fáskrúðsfjarðargöng en Hvalfjarðargöng.
- Skráðum hraðakstursbrotum fækkaði áfram bæði á Suðurnesjum og í Hvalfjarðargöngum en þar hefur verið fækkun frá árinu 2011. Árið 2013 voru einnig umtalsvert færri brot í Hvalfjarðarsveit og á Suðurlandsvegi miðað við árið áður.
- Um 70% sekta höfðu verið greiddar þann 12. mars 2014 en það eru hlutfallslega færri sektir en höfðu verið greiddar í maí árið á undan. Fleiri mál voru enn í sektarmeðferð árið 2013 en 2012.
- Rannsókn var hætt í tæplega 22% tilvika og er það aukning frá fyrri árum. Flest þessara tilvika má rekja til ökumanna sem búsettir eru erlendis og hafa ferðast um landið á bílaleigubílum.

Tilmæli og aðdragandi

Í samstarfssamningi um sjálfvirkt hraðaeftirlit sem ríkislögreglustjóri, Vegagerðin og Umferðarstofa gerðu með sér þann 1. febrúar 2007 var kveðið á um skyldu ríkislögreglustjóra að taka saman upplýsingar um hvernig eftirlitinu skyldi háttað og umfang þess.

Samgönguráðuneytið, ríkislögreglustjóri, Umferðarstofa og Vegagerðin vinna að uppsetningu hraðamyndavélanna. Myndatakan er stafræn og eru upplýsingar um hraðabrot sendar samstundis til lögreglunnar. Fleiri vélar eru í notkun hjá lögreglunni á landsvísu en þessar en hér verður einungis fjallað um stafrænar hraðamyndavélar sem falla undir þetta samstarf.

Tölfræðiupplýsingar um fjölda brota á árinu 2013 voru teknar úr málaskrá lögreglunnar 10. mars 2014 af verkefnastjóra afbrotatölfræði hjá ríkislögreglustjóra. Miðað er við brot sem skráð voru á tímabilinu 1. janúar 2012 til 31. desember 2013. Gögn er varða greiningu á sektarboðum voru tekin út úr málaskrárkerfi lögreglunnar 12. mars 2014.

Í viðauka er fjallað um hvernig hraði ökutækjanna er mældur en allar tölur í skýrslunni miðast við mældan hraða en þá á eftir að reikna vikmörk.

Hraðamyndavélar – staðsetning og notkun

Á árinu 2013 voru 18 stafrænar hraðamyndavélar í notkun. Fyrstu vélarnar voru teknar í notkun í júlí 2007 og hafa því verið virkar í 6½ ár. Hraðamyndavélum eru í umdæmi lögreglustjóranna í Borgarnesi, á höfuðborgarsvæðinu, Suðurnesjum, Eskifirði, Selfossi og Ísafirði. Brotin eru skráð hjá lögreglustjóranum á Snæfellsnesi samkvæmt ákvörðun ríkislögreglustjóra. Lögreglustjórinn á Hvolsvelli annast sektargerðir og sendir þær öikumönnum.

Á árinu 2013 var bætt við einni hraðamyndavél í norðurátt við Fiskilæk í Hvalfjarðarsveit.

Vélarnar eru staðsettar víða um land en þó eru flestar á suðvesturhorninu. Tvær eru í Hvalfjarðargöngum, tvær í Fáskrúðsfjarðargöngum, tvær á Suðurlandi, ein á Suðurnesjum, ein í Hvalfjarðarsveit, þrjár í Héðinsfjarðargöngum, tvær í Bolungarvíkurgöngum og tvær á Kjalarnesi.

Fjöldi og dreifing brota yfir árið

Skráð voru 18.887 brot á árinu 2011. Þetta eru fleiri brot en árið á undan en þá voru brotin 13.238. Þetta nemur 42,7% fjölgun milli ára. Að meðaltali eru hraðakstursbrot 52 á dag allt árið. Brotin sem framin voru í desember 2011 en skráð í janúar 2012 voru 59, eða 0,03% af heildarfjölda. Þessi háttur er hafður á svo að brot sem framin voru rétt fyrir áramótin en skráð í lögreglukerfið eftir áramótin falli ekki út úr talningum.

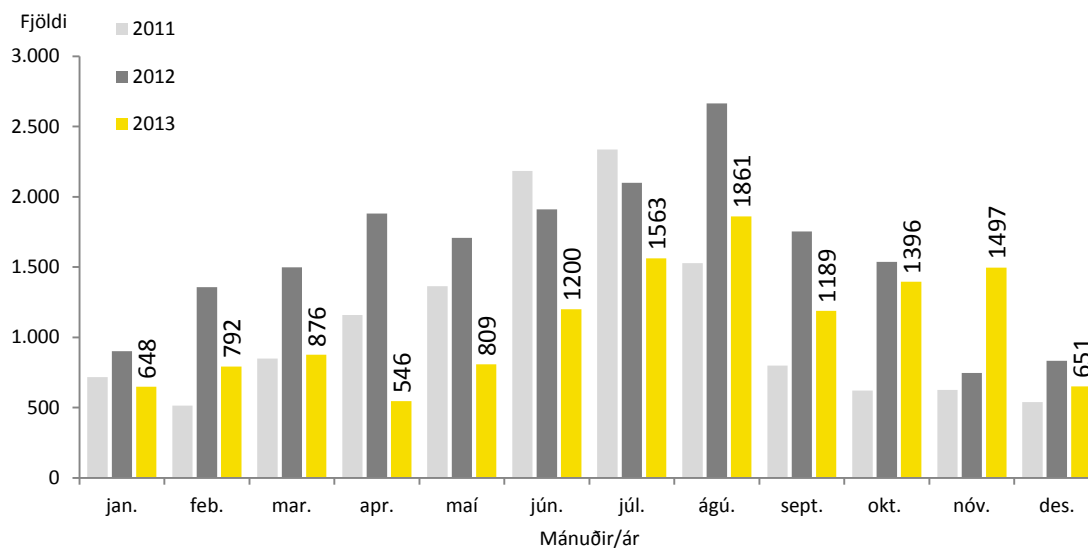
Á árinu 2007 voru hraðakstursbrot rúmlega 6.800 en skráðum brotum hefur fjölgað talsvert síðan þá. Miklar sveiflur hafa verið á heildarfjölda brota en ýmsar ástæður geta verið fyrir því (sjá töflu 1).

Tafla 1. Fjöldi brota sem skráð voru á stafrænar hraðamyndavélar, árin 2007 til 2013.

Ár	Fjöldi brota	Fjöldi brota á dag	Fjöldi hraðamyndavéla
2007	6.872	19	2
2008	16.385	44	9
2009	23.134	63	10
2010	22.322	61	10
2011	13.238	36	15
2012	18.887	52	17
2013	13.028	36	18

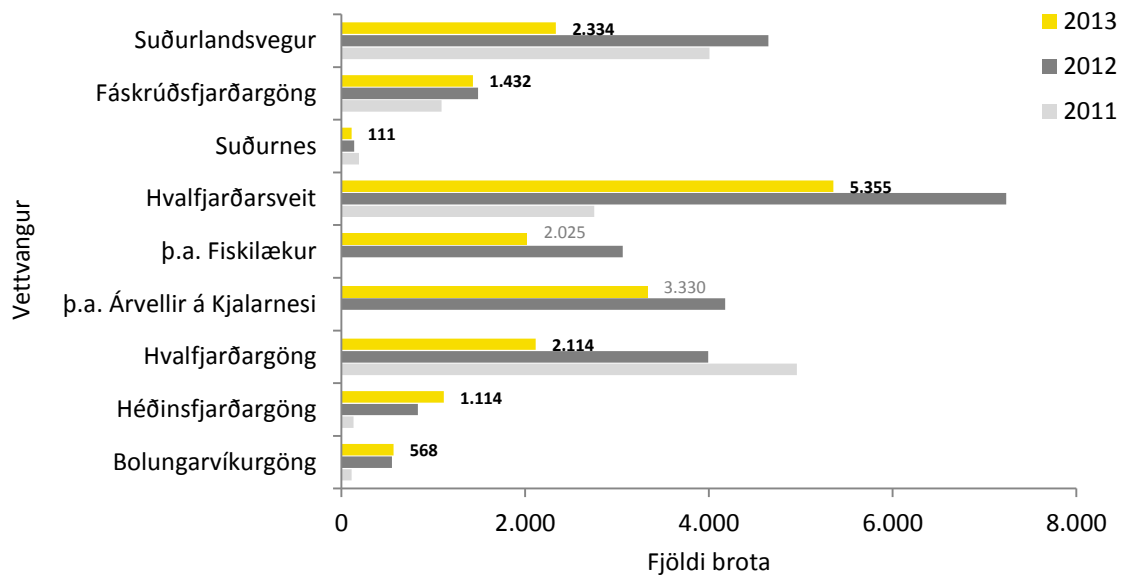
Á mynd 1 sést dreifing brotanna á árunum 2011 til 2013 eftir mánuðum. Greinileg fækkun var á brotum en flest brot á árinu 2013 voru skráð í júlí og ágúst eða rúmlega fjórðungur brota. Fæst brot voru skráð í apríl.

Þegar borinn er saman fjöldi hraðakstursbrota eftir mánuðum árin 2012 og 2013 má sjá að mikil fjölgun var á brotum í nóvember og var það eini mánuðurinn sem brotum fjölgaði á milli ára. Það má sjá þegar á heildina er litið að fleiri brot voru skráð á seinni hluta árs árið 2013 en árið 2012 hafði það verið á fyrri hluta árs.

Mynd 1. Fjöldi hraðakstursbrota sem stafrænar hraðamyndavélar skráðu frá 1.1.2010 til 31.12.2012, greindur eftir mánuðum.

Á mynd 2 sést fjöldi skráðra hraðakstursbrota, greindur eftir vettvangi, en fjallað verður nánar um hvern vettvang síðar í skýrslunni. Flest brotin voru skráð í Hvalfjarðarsveit, eða 5.337. Næstflest voru þau á Suðurlandsvegi, 2.340 og 2.159 í Hvalfjarðargöngum. Skráð brot voru töluvert færri í Fáskrúðsfjarðargöngum, Héðinsfjarðargöngum, Bolungarvíkurgöngum og á Suðurnesjum.

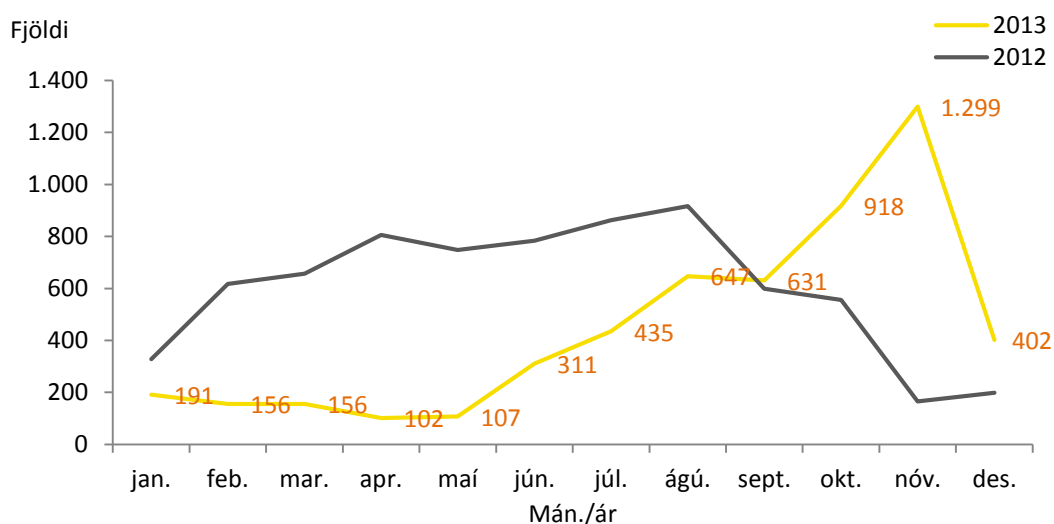
Þegar fjöldi brota á árinu 2013 (eftir vettvangi) er borinn saman við árið áður má sjá að brotum fækkaði á Suðurnesjum og í Hvalfjarðargöngum eins og árið þar á undan, einnig var fækkun á Suðurlandsvegi og í Hvalfjarðarsveit. Fækkunina má að einhverjum hluta rekja til bilana í myndavélum en einnig er spurning um breytta ökuhegðun. Skráðum brotum fjölgaði í Bolungarvíkur- og Héðinsfjarðargöngum.

Mynd 2. Fjöldi hraðakstursbrota sem stafrænar hraðamyndavélar skráðu, greindur eftir vettvangi, frá 1.1.2011 til 31.12.2013.

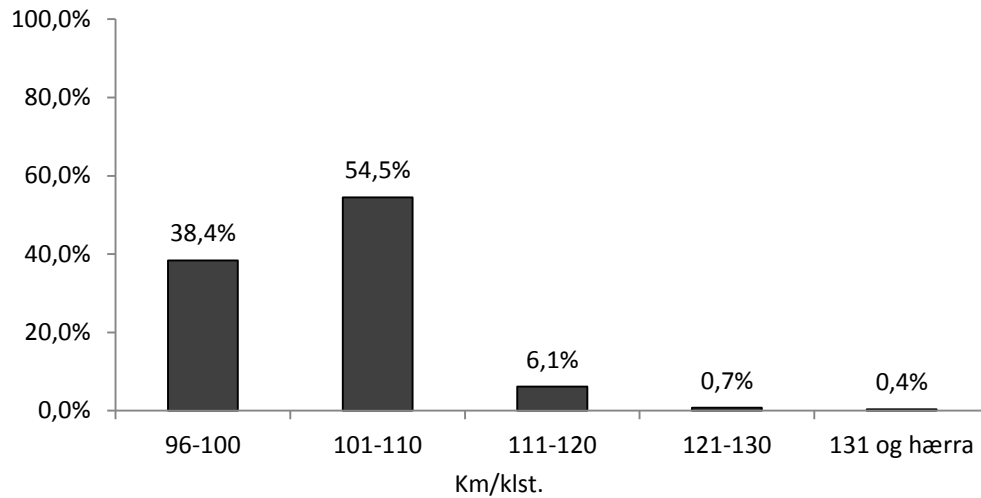
Hvalfjarðarsveit

Í Hvalfjarðarsveit voru 5.357 hraðakstursbrot skráð með stafrænum hraðamyndavélum á árinu 2013. Þetta eru færri brot en árið á undan og er dreifing þeirra yfir árið ólík frá því í fyrra. Flest brotin voru skráð í nóvember (1.271) eða um fjórðungur brotanna sjá á mynd 3. Fækkun brota frá árinu 2012 til ársins 2013 nemur um 26% eða 1.883 brotum.

Mynd 4. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar í Hvalfjarðarsveit skráðu frá 1.1.2012 til 31.12.2013, greindur eftir mánuðum.

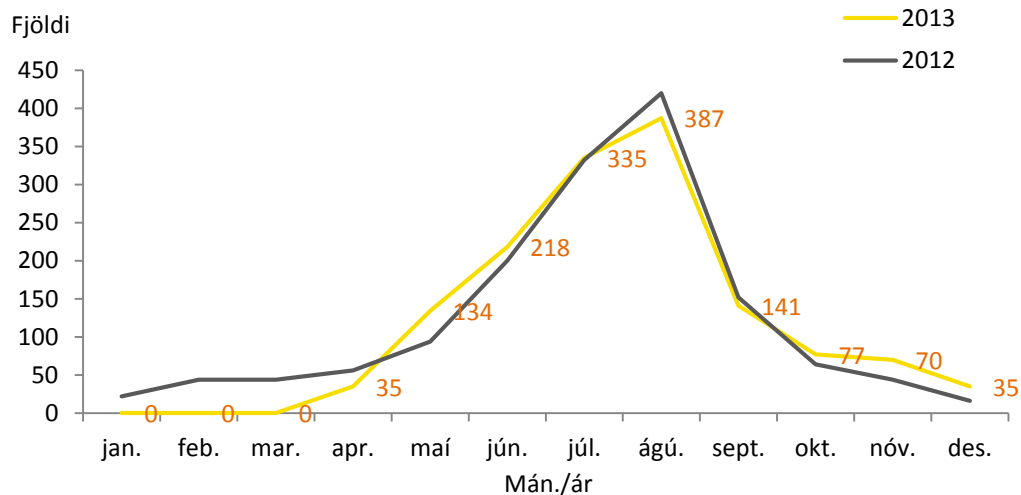
Rúmur helmingur (54,5%) ökumanna sem óku of hratt í Hvalfjarðarsveit mældist á 101-110 km hraða á klst. þar sem hámarkshraði er 90 km/klst. (mynd 4). Þetta er í samræmi við hraðamælingar árið áður. Um 6% ökumanna mældust á 111-120 km hraða á klst. og 1% voru á meiri hraða en 121 km/klst. Sá sem hraðast ók var á 166 km hraða á klst.

Mynd 5. Hlutfall hraðakstursbrota í Hvalfjarðarsveit þar sem hámarkshraði er 90 km/klst. greint eftir mældum hraða án tillits til vikmarka og skráð með stafrænum hraðamyndavélum á tímabilinu 1.1.2012 til 31.12.2012.

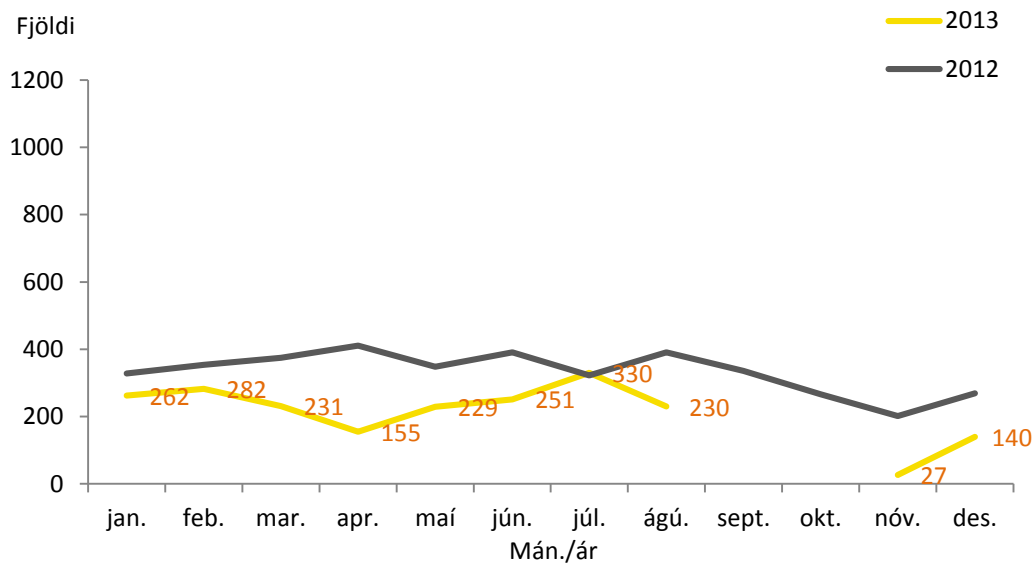
Fáskrúðsfjarðargöng og Hvalfjarðargöng

Á árinu 2013 var alls 1.432 hraðakstursbrot skráð í Fáskrúðsfjarðargöngum, sem er 58 brotum færri en árið á undan eða um 4% fækkun. Ekkert brot var skráð í janúar, febrúar eða mars árið 2013 en flest brot voru skráð í ágúst (387) og var þróunin í heild svipuð og í fyrra. (mynd 5).

Mynd 6. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar í Fáskrúðsfjarðargöngum skráðu frá 1.1.2012 til 31.12.2013, greindur eftir mánuðum.

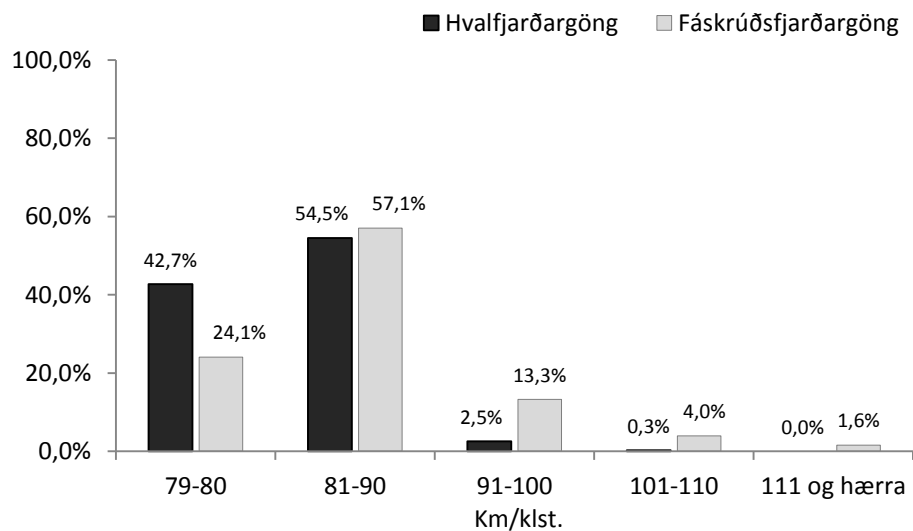
Alls voru 2.137 hraðakstursbrot skráð í Hvalfjarðargöngum árið 2013 en það eru færri brot en árið á undan en þá voru þau 3.993. Brotum fækkaði þannig um 46% milli árunna 2012 og 2013. Flest brot voru skráð í júlí (330). Sjá mynd 6. Ekkert brot var skráð í september og október og aðeins 27 í nóvember.

Mynd 7. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar í Hvalfjarðargöngum skráðu frá 1.1.2012 til 31.12.2013, greindur eftir mánuðum.

Af þeim sem keyrðu of hratt um Hvalfjarðargöng mældist rúmlega helmingur ökumanna á 81-90 km hraða á klst. en hámarkshraði í göngunum er 70 km/klst. Sá sem mældist á mestum hraða var á 153 km hraða á klst.

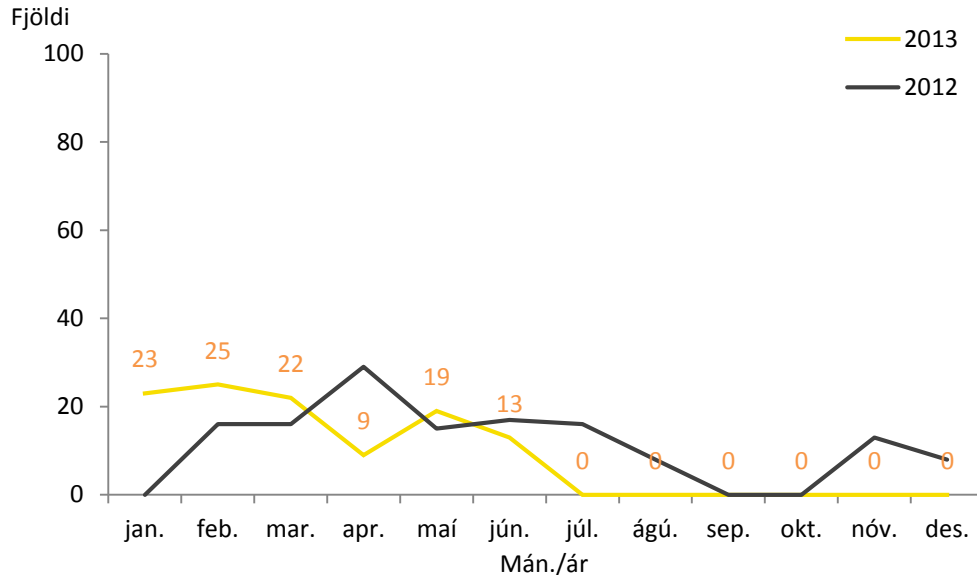
Meiri hraði virðist vera í Fáskrúðsfjarðargöngum en Hvalfjarðargöngum og voru mun færri voru teknir á 79-80 km/klst. eða um 24% á móti 42% í Hvalfjarðargöngum. Fleiri voru teknir á yfir 90 km hraða á klst. í Fáskrúðsfjarðargöngum en Hvalfjarðargöngum og voru tæp 2% teknir á yfir 111 km hraða á klst. en engin í Hvalfjarðargöngum.

Mynd 8. Hlutfall hraðakstursbrota þar sem hámarkshraði er 70 km/klst. greint eftir mældum hraða án tillits til vikmarka og skráð með stafrænum hraðamyndavélum á tímabilinu 1.1.2013 til 31.12.2013.

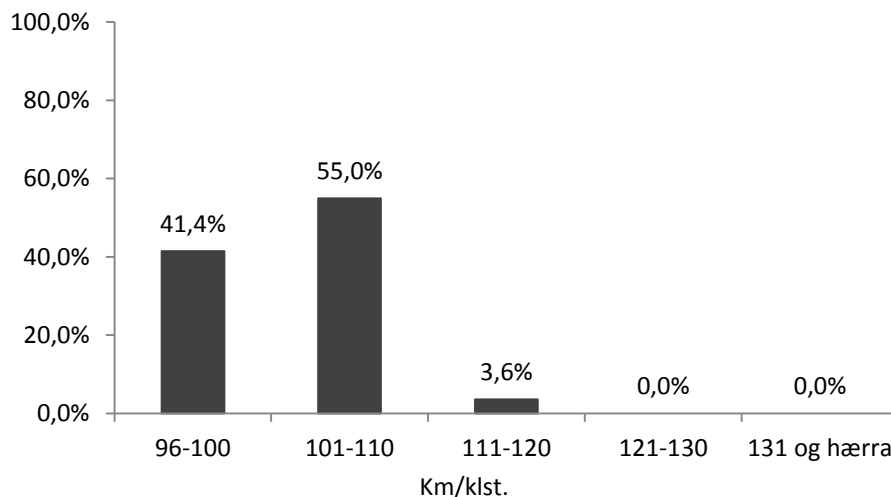
Suðurnes

Á Suðurnesjum voru 111 brot skráð á árinu 2013 og er það um 19% fækkun frá árinu áður, en þá voru þau 138. Flest brotin áttu sér stað í febrúar (22), sjá mynd 6. Engin brot voru skráð á seinni hluta árs frá júlí en skráning féll einnig niður í þrjá mánuði árið 2012.

Mynd 9. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar á Suðurnesjum skráðu frá 1.1.2011 til 31.12.2012, greindur eftir mánuðum.

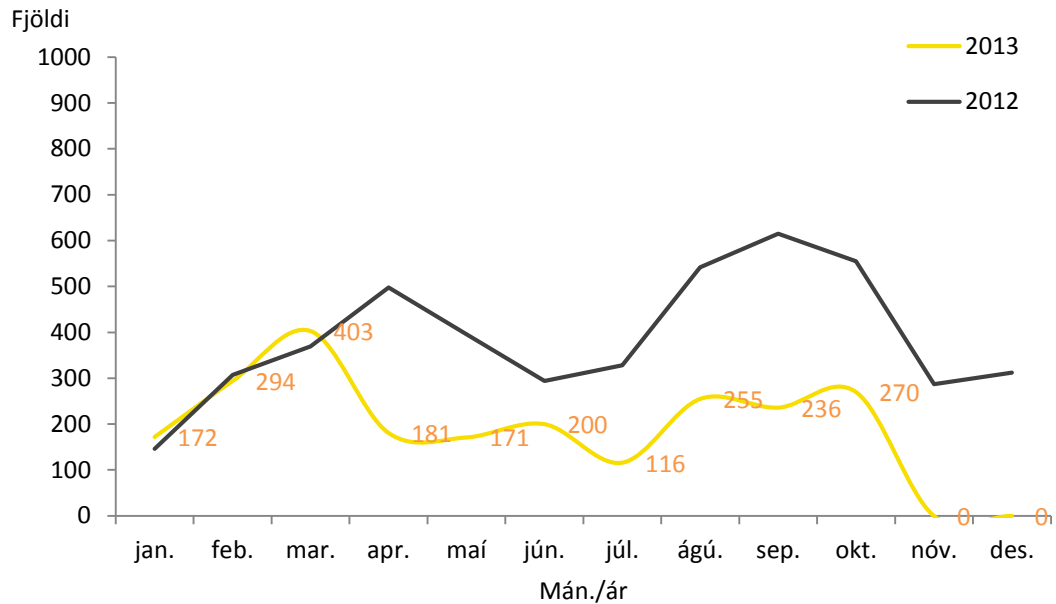
Flestir sem óku of hratt á Suðurnesjum mældust á 101-110 km hraða á klst. hraða, eða 55% ökumanna. Sjá mynd 9. Um 4% keyrðu á yfir 111 km hraða á klst. Sá sem var mældur á mestum hraða ók á 120 km hraða á klst.

Mynd 10. Hlutfall hraðakstursbrota á Suðurnesjum þar sem hámarkshraði er 90 km/klst. greint eftir mældum hraða án tillits til vikmarka og skráð með stafrænum hraðamyndavélum á tímabilinu 1. 1.2013 til 31.12.2013.

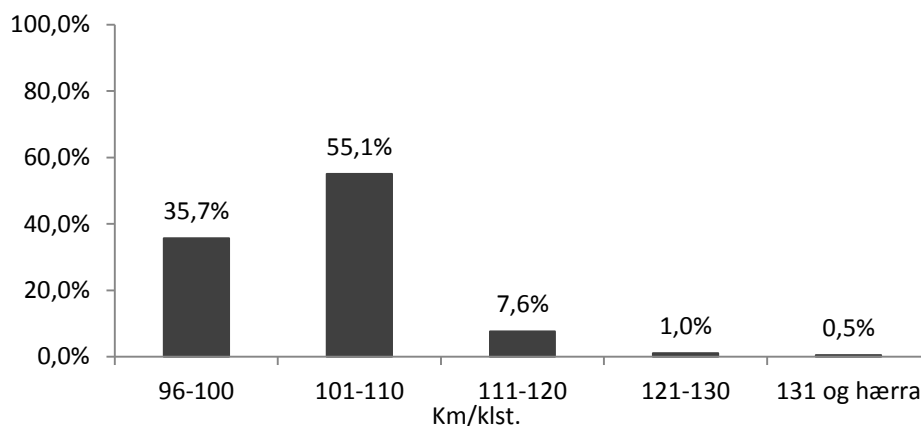
Suðurland

Á árinu 2013 voru skráð 2.298 brot á Suðurlandi. Þetta er töluverð fækkun frá árinu á undan, eða um um 51%. Brotin dreifðust nokkuð jafnt yfir árið en flest voru skráð í mars (403), sjá mynd 10. Engin brot voru skráð í nóvember og desember 2013.

Mynd 11. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar á Suðurlandi skráðu frá 1.1.2012 til 31.12.2013, greindur eftir mánuðum.

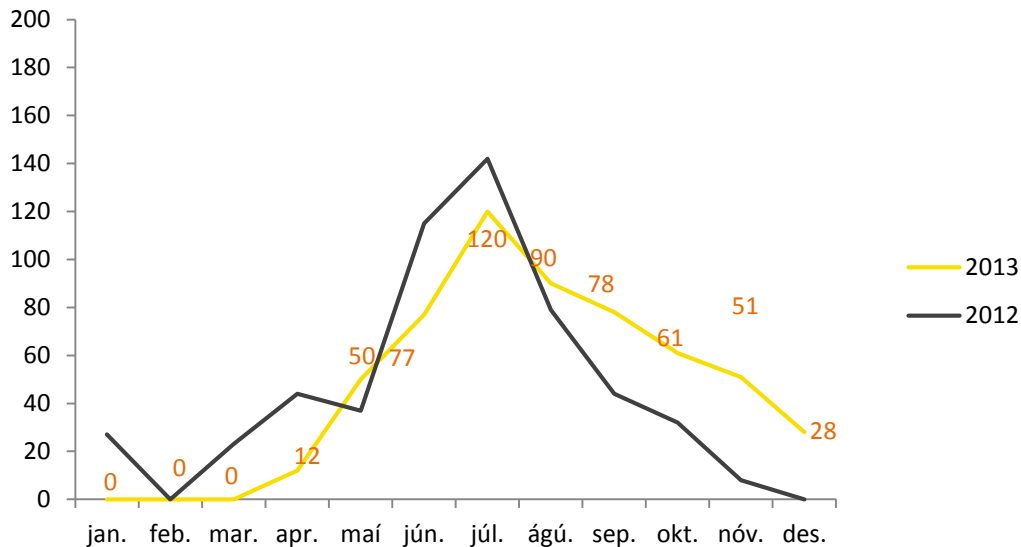
Af þeim öikumönnum sem óku of hratt á Suðurlandsvegi óku um 55% á bilinu 101-110 km hraða á klst. en hámarkshraði þar er 90 km/klst. Sá sem mældist á mestum hraða ók á 152 km/klst.

Mynd 12. Hlutfall hraðakstursbrota á Suðurlandi þar sem hámarkshraði er 90 km/klst. greint eftir mældum hraða án tillits til vikmarka og skráð með stafrænum hraðamyndavélum á tímabilinu 1.1.2012 til 31.12.2012.

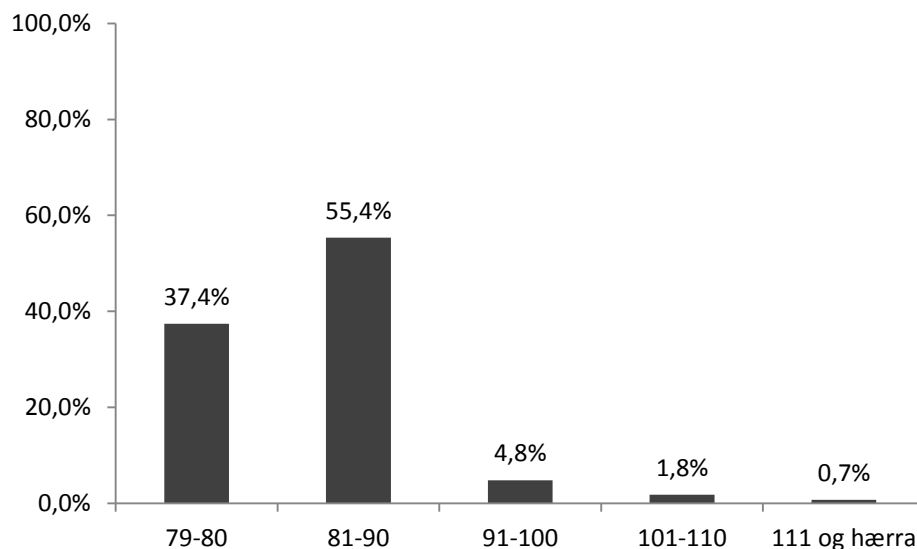
Bolungarvíkurgöng

Árið 2013 voru 567 brot skráð í Bolungarvíkurgöngum sem er mjög svipað og árið á undan en þá voru þau 551. Eins og árið á undan voru flest brot skráð í júlí (120) en þó voru fleiri brot skráð seinni hluta árs, árið 2013 heldur en 2012.

Mynd 13. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar í Bolungarvíkurgöngum (á Djúpvegi) hafa skráð frá 1.10.2012 til 31.12.2013, greindur eftir mánuðum.

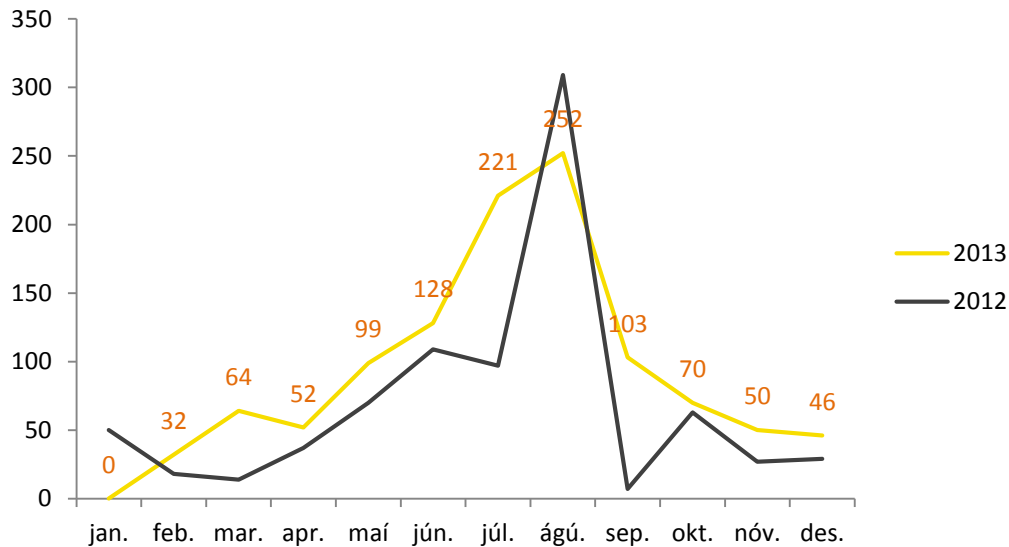
Flestir sem óku of hratt í Bolungarvíkurgöngum óku á 81-90 km hraða á klst., eða um 55%, en hámarkshraði í göngunum er 70 km/klst. 4,8% mældust á 91-100 km/klst. en sá sem hraðast ók var á 128 km hraða á klst.

Mynd 14. Hlutfall hraðakstursbrota í Bolungarvíkurgöngum (á Djúpvegi) þar sem hámarkshraði er 70 km/klst. greint eftir mældum hraða án tillits til vikmarka og skráð með stafrænum hraðamyndavélum á tímabilinu 1.1.2013 til 31.12.2013.

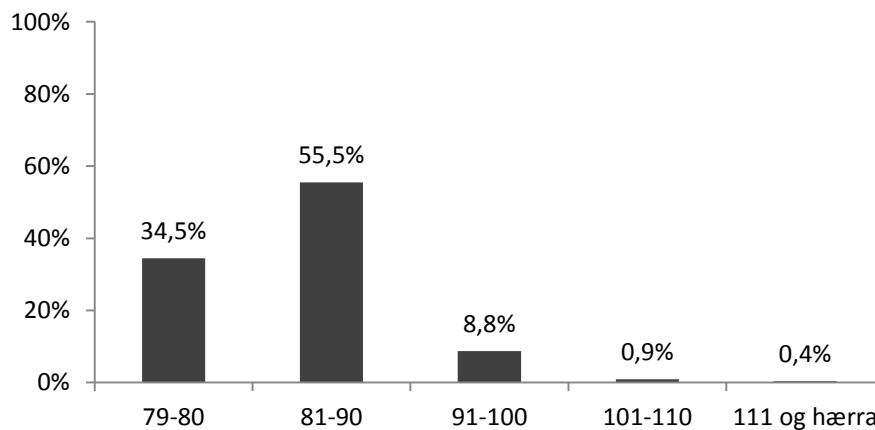
Héðinsfjarðargöng

Á árinu 2013 voru 1.117 brot skráð í Héðinsfjarðargöngum sem er 35% aukning frá árinu 2012. Dreifing brota yfir árið var mjög svipuð og árið áður og voru flest brot aftur skráð í ágúst (252), sjá mynd 15.

Mynd 15. Fjöldi hraðakstursbrota sem hraðamyndavélar í Héðinsfjarðargöngum (á Siglufjarðarvegi) skráðu frá 1.10.2012 til 31.12.2013, greindur eftir mánuðum.

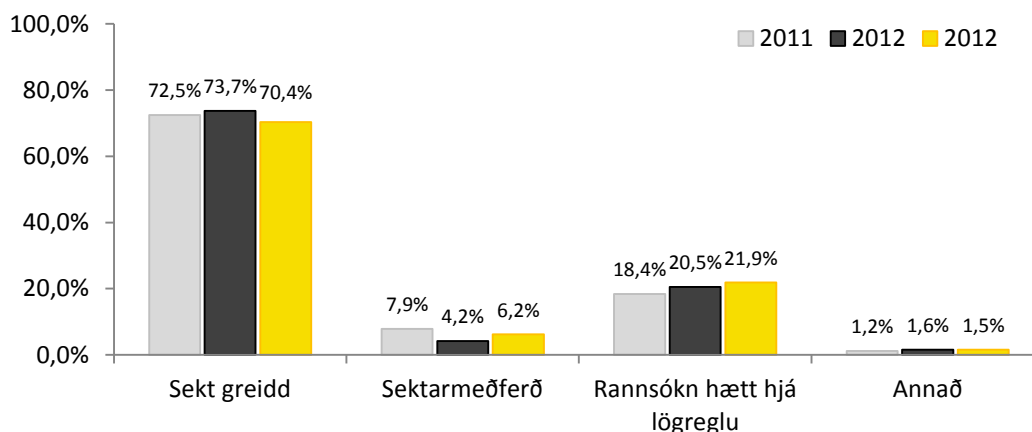
Rúmlega helmingur ökumanna (55,5%) óku á 81-90 km hraða á klst. en leyfður hámarkshraði í göngunum er 70 km/klst. Um 9% óku á 91-100 km hraða á klst. Sá sem hraðast ók var á 129 km hraða á klst.

Mynd 16. Hlutfall hraðakstursbrota í Héðinsfjarðargöngum (á Siglufjarðarvegi) þar sem hámarkshraði er 70 km/klst. greint eftir mældum hraða án tillits til vikmarka og skráð með stafrænum hraðamyndavélum á tímabilinu 1.1.2013 til 31.12.2013.

Sektarboð

Staða sektarboða árið 2013 miðast við stöðu í málaskrá lögreglunnar þann 12.mars 2014. Hafa ber í huga að þau brot sem eru skráð rétt fyrir áramót eru hugsanlega enn ógreidd og að tölur um fjölda brota þurfa ekki að stemma við tölur um fjölda sektarboða. Af 13.047 hraðakstursbrotum sem skráð voru á árinu 2012 hafa 9.141 ökumenn greitt sektir sínar, um 70,4%. Þetta er aðeins lægra hlutfall en árið á undan (mynd 12) en þá höfðu 73,7% greitt sektir sínar, þess skal getið að skýrslan fyrir árið 2012 var unnin í maí 2013 en fyrir 2013 var hún unnin í mars og fleiri mál því enn í sektarmeðferð eða 6,2%. Rannsókn var hætt í tæplega 22% tilvika árið 2013 og er það aukning frá fyrri árum.

Mynd 17. Afgreiðsla mála sem stafrænar hraðamyndavélar skráðu frá 1.1.2010 til 31.12.2012.

Þegar skoðuð eru tilvik þar sem rannsókn hefur verið hætt má sjá að stór hluti þessara mála eru vegna aksturs erlendra ferðamanna á bílaleigubílum. Þegar bílaleigubíll er skráður á ólöglegum hraða fer sektin til þess fyrirtækis sem á bílinn. Í þeim tilvikum sem ökumaður bílaleigubíls er búsettur hérlendis upplýsa bílaleigurnar hver hann er og þá er sektin send honum og skráning í málaskrá lögreglunnar breytist í samræmi við það.

Þegar ökumaður býr erlendis er rannsókn máls alla jafnan hætt þó að bílaleigur upplýsi lögregluna um nafn og heimilisfang ökumanns. Bílaleigur innheimta ekki sektir sem leigjandi hefur stofnað til.

Viðauki

Ef mældur hraði er 100 km/klst. eða minni eru 3 km/klst. dregnir frá hraðanum og sektarfjárhæð miðuð við þá tölu sem eftir stendur. Þegar mældur hraði er 101 km/klst. eða meiri eru 3% af mældum hraða reiknuð út og ef niðurstaðan er ekki slétt tala er hún hækkuð upp í næstu heilu tölu fyrir ofan og sú tala dregin frá mældum hraða og sektin miðuð við það.

Dæmi: Ökutæki mælist á 106 km/klst. Reiknuð eru 3% af mældum hraða og niðurstaðan er 3,18. Þessi tala er þá hækkuð upp í næstu heilu tölu, sem er 4, og hún dregin frá mældum hraða og niðurstaðan, 102 km/klst., er hraðinn sem sektarfjárhæðin miðast við.

Guðrún Sesselja Baldursdóttir
 stjórnslusviði ríkislögreglustjóra
 24. mars 2014